กัณฑ์ที่ 20

ศีลทั้ง 3 ประการ

แสดง ณ วันที่ ๑๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๙๗

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ (๓ ครั้ง)

อธิสีลสิกฺขา สมาทาเน **อธิจิตฺตสิกฺขา สมาทาเน**
อธิปญฺญาสิกฺขา สมาทาเน **อปฺปมาเทน สมฺปาเทสฺสามาติ**
เอวญฺหิ โน สิกฺขิตฺตพฺพนฺติ

ณ บัดนี้อาตมภาพ จักได้แสดงธรรมิกถาแก้ด้วย ศีลทั้ง ๓ ประการ ซึ่งสมเด็จพระบรมศาสดาจารย์ทรงประทานเทศนาเรียกว่า อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา ทั้ง ๓ ประการนี้เป็นศีลทางพุทธศาสนาต้องประสงค์ แม้ศีลตั้งแต่เป็นศีลต่ำลงไปกว่านี้ พุทธศาสนาก็นิยมยินดีเพราะ ศีล สมาธิ ปัญญา ทั้ง ๓ ประการได้แสดงมาแล้ว

ศีลโดยปริยายเบื้องต่ำ

ประสงค์เอาศีล๕ ประการ

ศีลโดยปริยายเบื้องสูง

ประสงค์เอาปาติโมกข์สังวรศีล และบริบูรณ์ด้วยมารยาทและโคจร เห็นภัยทั้งหลายสมโทษแม้มีประมาณน้อย สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบทบัญญัติน้อยใหญ่ทั้งหลาย เห็นศีลโดยปริยายเบื้องสูง

สมาธิโดยปริยายเบื้องต่ำ

พระองค์ได้ทรงแนะนำว่า อริยสาวกในธรรมวินัยของพระตถาคตเจ้านี้ เป็นผู้สละอารมณ์ทั้งสิ้นหลุดขาดจากใจ ถึงซึ่งความเป็นหนึ่งของใจได้นี้สมาธิโดยปริยายเบื้องต่ำ

สมาธิโดยปริยายเบื้องสูง

ทรงแนะนำให้ดำเนินถึง ปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน เมื่อเข้าฌานใดฌานหนึ่งได้ เรียกว่าสมาธิโดยปริยายเบื้องสูง

ปัญญาโดยปริยายเบื้องต่ำ

พระองค์ได้ทรงแนะนำว่า อริยสาวกในธรรมวินัยของพระตถาคตเจ้านี้ เป็นผู้ปฏิบัติถึงซึ่งความเกิดขึ้นและความเสื่อมไป รู้ความเกิดขึ้นและความเสื่อมไปชัด และข้อปฏิบัติดำเนินถึงซึ่งความสิ้นไปแห่งทุกข์โดยชอบอันเป็นเครื่องเบื่อหน่ายอันประเสริฐ นี่ปัญญาโดยปริยายเบื้องต่ำ

ปัญญาโดยปริยายเบื้องสูง

คือพระองค์ทรงแนะนำว่า ภิกษุในธรรมวินัยของพระตถาคตเจ้านี้ เป็นผู้รู้ชัดว่านี่ทุกข์ นี่เหตุเกิดทุกข์ นี่

ความดับทุกข์ นี่ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ รู้ชัดในสัจจธรรมทั้ง๔นี้ นี่ทางปัญญาโดยปริยายเบื้องสูง

ศีลโดยปริยายเบื้องต่ำ-เบื้องสูง สมาธิโดยปริยายเบื้องต่ำ-เบื้องสูง ปัญญาโดยปริยายเบื้องต่ำ-เบื้องสูง นั้นได้แสดงแล้วในสัปดาห์ก่อน ๆ โน้น

บัดนี้จักแสดงใน **อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา** ต่อจาก **ศีล สมาธิ ปัญญา** โดยปริยายเบื้องต่ำ-เบื้องสูง เป็นลำดับมา อธิศีล แปลว่า ศีลยิ่ง อธิจิต แปลว่า จิตยิ่ง อธิปัญญา แปลว่า ปัญญายิ่ง แปลตามมคธภาษาประกอบตามวาระพระบาลีที่ยกขึ้นไว้ในเบื้องต้นว่า พุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท ไม่เลินเล่อ ไม่เผลอตัว ในอันถือมั่นซึ่งศีลยิ่ง ในอันถือมั่นซึ่งจิตยิ่ง ในอันถือมั่นซึ่งปัญญายิ่ง ดังนี้ ***เอวญฺหิ โน สิกฺขิตฺตพฺพํ*** อย่างนี้ อย่างนี้แม้จริงอันเราทั้งหลายควรศึกษา แปลเนื้อความเป็นสยามภาษาได้ความดังนี้ ต่อแต่นี้จะอรรถาธิบายในเรื่อง อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา สืบเป็นลำดับไป

อธิศีล แปลว่า ศีลยิ่ง ศีลยิ่งนั้นเป็นไฉน? ศีลตามปกติธรรมดาที่ได้แสดงมาแล้วโดยปริยายเบื้องต่ำ-เบื้องสูง ศีลยิ่งนะยิ่งกว่าเบื้องต่ำ เบื้องสูงไปกว่านั้นหรือ **ศีลยิ่งน่ะต้องเห็นศีล** ไม่ใช่**รู้จัก**ศีล เห็นศีลทีเดียว ศีลโดยปกติสำรวมกาย วาจา เรียบร้อยดีไม่มีโทษ งดเว้นเบญจวิรัติ ๕ ประการ ขาดจากจิตสันดาน บริสุทธิ์ดุจพระอริยสาวกในธรรมวินัยของพระศาสดา นี่ศีลตามปกติธรรมดาไม่ใช่อธิศีล นี่ศีลโดยปริยายเบื้องต่ำ ศีลโดยปริยายเบื้องสูง เหมือนภิกษุสามเณร กำลังศึกษากันเช่นนี้

ปาฏิโมกฺขสํวรศีล

สำรวมตามพระปาฏิโมกข์ เว้นข้อที่พระพุทธเจ้าห้าม ทำตามข้อที่พระองค์ทรงอนุญาต

อาจารโคจรสมฺปนฺโน

ถึงพร้อมด้วยมารยาท เครื่องมาประพฤติ โดยเอื้อเฟื้อและโคจร

อนุมตฺเตสุ วชฺเชสุ ภยทสฺสีวา

เห็นภัยทั้งหลายในโทษแม้มีประมาณน้อย

สมาทายสิกฺขติ ปเทสุ

สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบทบัญญัติน้อยใหญ่ทั้งหลาย นี่ศีลโดยปริยายเบื้องสูง ไม่ใช่อธิศีล

คือบริสุทธิ์ตลอดจนกระทั่งถึงเจตนา ความนึกคิดอ่านก็เป็นศีลจริง ๆ ตรงตามวาระพระบาลีว่า ***เจตนาหํ ภิกฺขเว สีลํ*** ดูกรภิกษุทั้งหลาย เจตนาความคิดอ่านทางใจนั่นแหละเป็นศีล รับสั่งดังนี้ นี่ก็เป็น " เจตนาศีล " ความคิดอ่านทางใจ ศีลมีแต่กายกับวาจา เจตนาก็เป็นศีล ความนึกคิดอ่านก็เป็นศีลอีก เป็นศีลด้วย แต่ว่ายังไม่ถึงอธิศีล อธิศีล ศีลที่เห็น ไม่ใช่ศีลที่ รู้ เจตนาความคิดอ่านปกติสละสลวยเรียบร้อย ก็มาจากศีล ศีลเป็นดวงใสอยู่ในกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ใสบริสุทธิ์ เท่าฟองไข่แดงของไก่ ดวงศีลอยู่ภายในนั้น ใสบริสุทธิ์เท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ อยู่ในดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ใสบริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ ศีลดวงนั่นแหละ ถ้าผู้ปฏิบัติไปถึงไปเห็นเป็นปรากฏขึ้น ในศูนย์กลางกายมนุษย์เห็นเป็นปรากฏขึ้น ศีลดวงนั้นแหละได้ชื่อว่าเป็น อธิศีล เป็นอธิศีลแท้ ๆ

เมื่อรู้จักอธิศีลดังนี้ละก็ ศีลโดยปริยายเบื้องต่ำ-เบื้องสูงนั้นเป็นปกติศีล ในศีลที่เห็นดวงใสในกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ใสบริสุทธิ์เท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์นั่น อยู่ในกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ใสเท่าฟองไข่แดงของไก่ ศีลดวงนั้นเขาเรียกว่า อธิศีล อธิศีลแปลว่าศีลยิ่ง ศีลที่ผู้ปฏิบัติและเห็นแล้วก็ใจของผู้ปฏิบัติก็หยุดนิ่งอยู่กลางดวงศีลนั่นบ้าง ไม่ล่อกแล่กเหลวไหล เหลวไหลเลอะเลือนใจเป็นหนึ่งลงไปกลางดวงศีลนั่น นั้นเป็น อธิศีล แท้ ๆ ศีลนั่นจะบริสุทธิ์ ก็เห็นว่าบริสุทธิ์ ศีลไม่บริสุทธิ์ก็เห็นว่าไม่บริสุทธิ์ จะสะอาดเพียงแค่ไหนก็เห็น ไม่สะอาดแค่ไหนก็เห็น ขุ่นมัวเศร้าหมองก็เห็นทั้งนั้นศีลไม่เป็นท่อนเป็นช่อง **อคณฺฑาฉิทฺทา อพลา** เมื่อรักษาศีล ใจหยุดอยู่ในศีลนั้น ศีลไม่เป็นไปเพื่อกำลัง ต้องการรักษาศีลจะให้รวยเท่านั้นเท่านี้ มั่งมีเท่าโน้นมั่งมีเท่านี้ ศีลเป็นไปด้วยกำลังเช่นนี้ไม่มี ไม่ประสงค์เป็นอธิศีล ส่วน อธิศีลนั้น เมื่อใจหยุดอยู่กลางดวงศีลก็หยุดทีเดียวมุ่งแต่สมาธิต่อไป ไม่ได้มุ่งสิ่งอื่น อธิศีล ที่ปรากฏนั่นแหละผิดปกติธรรมดา

เมื่อเห็น ดวงศีล ขนาดนั้นแล้ว ผู้มีปัญญาก็ไม่ได้ถอยออก ใจหยุดนิ่งอยู่กลางดวงศีลนั่น หยุดนิ่งพอถูกส่วนเข้าเท่านั้นก็จะเข้าถึง ดวงสมาธิ อยู่กลางดวงศีลนั่น เท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์เหมือนกันดวงขนาดนั้นนั่นสมาธิที่เห็นดวงนั้นแหละ ดวงอธิจิตหละ จิตยิ่ง สมาธิยิ่งหละ นั่นเป็นสมาธิยิ่ง ยิ่งกว่าที่ทำมาแล้ว เป็นมาแล้ว เห็นมาแล้ว นั้นเรียกว่า จิตยิ่ง

จิตก็จะหยุดนิ่งอยู่กลางดวงสมาธิอีก เมื่อจิตหยุดนิ่งอยู่กลางดวงสมาธิ นิ่งพอถูกส่วนเข้า พอจิตที่หยุดนิ่งก็ กลางของกลาง กลางของกลาง กลางของกลาง กลางของกลาง กลางของกลาง หนักเข้า พอถูกส่วนเข้าก็จะเห็น ดวงปัญญา อีกดวงหนึ่งอยู่กลางดวงสมาธินั่น นั่นแหละปัญญาดวงนั้น เขาเรียกว่า อธิปัญญา อธิปัญญาแท้ ๆ อธิปัญญาในตอนต้นไม่ใช่ตอนปลาย มีตอนปลายอีก

อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา ทั้ง ๓ ดวงนี้ นี่แหละเป็นธรรมถ่องแท้ในพุทธศาสนา ***เมื่อผู้ปฏิบัติในศีล สมาธิ ปัญญา ต้องเข้าถึง ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา จึงจะได้ชื่อว่าเข้าถึงอธิศีล เข้าถึงอธิจิต เข้าถึงอธิปัญญา ถ้าจะดำเนินต่อไปตามร่องรอยของพระพุทธศาสนา*** กลางดวงปัญญามีวิมุตติ กลางดวงอธิปัญญานั่นมีวิมุตติ วิมุตติอย่างไร? วิมุตติหลุดทีเดียว หลุดจากศีล สมาธิ ปัญญา ลงไปทีเดียว วิมุตติแปลว่าวิมุตติหลุด แปลว่าหลุดพ้น กลางดวงวิมุตตินั้นจะเข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะเป็นธรรมที่พึงจะรู้เห็นตามความเป็นจริง หยุดนิ่งอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะนั้น พอถูกส่วนเข้าเท่านั้นก็จะเห็น **กายมนุษย์ละเอียด** เห็นกายมนุษย์ที่นอนฝันออกไป เห็นปรากฏทีเดียว ว่าอ้อ กายนี้เองที่เรานอนฝันออกไปเห็นปรากฏนี้เอง ไม่ฝันแล้วก็ไม่เห็น ฝันจึงเห็น เห็นปรากฏกายที่นอนฝันออกไป นี่ อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา ในกายมนุษย์ที่หยาบนี้ ยังมี อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา ในกายมนุษย์ละเอียดนั่น

ใจกายมนุษย์

หยุดละเอียดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดพอถูกส่วนเข้าเท่านั้นเห็นดวงอธิศีล

หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิศีล**อีก	พอถูกส่วนเข้าก็เห็น	ดวงอธิจิต
หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิจิต**นั้นอีก	พอถูกส่วนเข้าก็เห็น	อธิปัญญา
หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิปัญญา**นั้นอีก	พอถูกส่วนเข้าเห็น	ดวงวิมุตติ
หยุดอยู่กลาง ดวงวิมุตตินั่นอีก	ถูกส่วนเข้าเห็น	ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอยู่กลาง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ	พอถูกส่วนเข้าเห็น	**กายทิพย์**

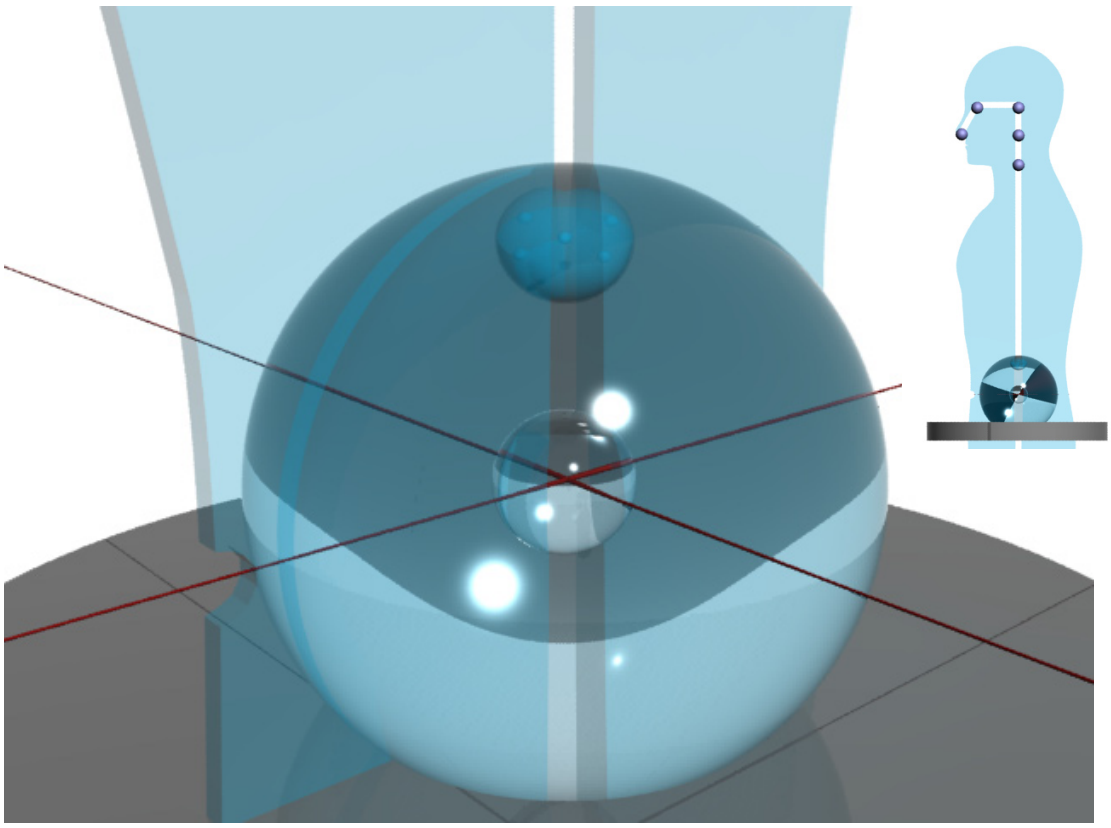

นี่เข้าถึง อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา ในกายมนุษย์ละเอียด

ใจกายทิพย์
ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์พอถูกส่วนเข้าเห็นอะไร เห็นอธิศีล

หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลาง **อธิศีล**	ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิจิต
หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลาง ดวง**อธิจิต**	ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิปัญญา
หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลาง ดวง**อธิปัญญา**	พอถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติ
หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลาง ดวงวิมุตติ	ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอยู่กลาง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ	พอถูกส่วนเข้าเห็น **กายทิพย์ละเอียด**

ใจกายทิพย์ละเอียด
ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียดพอถูกส่วนเข้า ก็เห็นดวงอธิศีล

หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิศีล**	ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิจิต
หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิจิต**	ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิปัญญา
หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิปัญญา**	ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติ
หยุดอยู่กลาง ดวงวิมุตติ	ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอยู่ศูนย์กลาง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ	พอถูกส่วนเข้าเห็น **กายรูปพรหม**

ใจกายรูปพรหม

ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมถูกส่วนเข้า ก็เห็น ดวงอธิศีล

หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิศีล** ถูกส่วนเข้าก็เห็น ดวงอธิจิต

หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิจิต** ถูกส่วนเข้าก็เห็น ดวงอธิปัญญา

หยุดอยู่ศูนย์กลาง ดวง**อธิปัญญา** ถูกส่วนเข้าก็เห็น ดวงวิมุตติ

หยุดอยู่ศูนย์กลาง ดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้าก็เห็น ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ

หยุดอยู่ศูนย์กลาง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้าเห็น **กายรูปพรหมละเอียด**

ใจกายรูปพรหมละเอียด

ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียดถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิศีล

หยุดนิ่งอยู่กลาง ดวง**อธิศีล** ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิจิต

หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิจิต** ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิปัญญา

หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิปัญญา** เห็น ดวงวิมุตติ

หยุดอยู่กลาง ดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ

หยุดอยู่ศูนย์กลาง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ พอถูกส่วนเข้าเห็น **กายอรูปพรหม**

ใจกายอรูปพรหม

หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหม ถูกส่วนเข้าเห็นดวงอธิศีล

หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิศีล** ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิจิต

หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิจิต** ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิปัญญา

หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิปัญญา** ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติ

หยุดอยู่ศูนย์กลาง ดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ

หยุดอยู่ศูนย์กลาง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ พอถูกส่วนเข้าเห็น **กายอรูปพรหมละเอียด**

ใจกายอรูปพรหมละเอียด

ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหมละเอียดอีกพอถูกส่วนเข้าเห็นดวงอธิศีล

หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิศีล** ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิจิต

หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิจิต** ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิปัญญา

หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิปัญญา** ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติ

หยุดอยู่กลาง ดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ

หยุดอยู่ศูนย์กลาง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้าเห็น **กายธรรม**

รูปเหมือนพระปฏิมากร เกตุดอกบัวตูม ใสเหมือนกระจกคันฉ่องส่องเงาหน้า หน้าตักโตเล็กเท่าไร ตามส่วนของกายธรรมนั้น ใสเป็นกระจกคันฉ่องส่องเงาหน้างดงามนัก นั่นแหละ กายธรรม นั่นแหละ เรียกว่าพุทฺโธ หรือเรียกว่า พุทธรัตนะ กายธรรมนั่นเอง

เรียกว่าพุทธรัตนะ นี่ตรงนี้เป็นปัญญาอยู่ตรงนี้ เมื่อเราแสดงศีลของสามัญ สัตว์ที่ยังไม่เห็นหรือยังไม่รู้ เป็นสามัญศีล ไม่ใช่อธิศีล ***ศีลผู้ ทำมี ทำเป็น ทำเห็น เป็นอธิศีล***

ตั้งแต่กายมนุษย์ กายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายทิพย์ละเอียด กายรูปพรหม กายรูปพรหมละเอียด กายอรูปพรหม กายอรูปพรหมละเอียด ถึงกายธรรม เมื่อเข้าถึงกายธรรมแล้ว ดวงศีลในกายธรรมยังมีอีก

ใจกายธรรม ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย พอหยุดถูกส่วนเข้าเห็นดวงศีลอีก ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายใหญ่กว้างแค่ไหน? หน้าตักกว้างแค่ไหน? ***ดวงธรรม ที่เป็นธรรมกาย กลมรอบตัวเหมือนยังกับลูกบิลเลียดกลมรอบตัว ใสเป็นกระจกคันฉ่องส่องเงาหน้า ยิ่งกว่านั้น ใสกว่านั้น วัดผ่าเส้นศูนย์กลางเท่าหน้าตักธรรมกาย ดวงศีลที่เห็นขึ้นในดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายนั้นเท่ากัน ดวงธรรมนั่นเท่าไร ดวงศีลนั่นก็เท่านั้น ดวงสมาธิก็เท่านั้น ดวงปัญญาก็เท่านั้น ดวงเท่ากันทั้งนั้น*** เพราะฉะนั้นตรงนี้เป็นปัญหาสำคัญนัก ศีลนี้เมื่อเข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายนี่ เมื่อเข้าถึงศีลในดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายนี่แล้ว ก็ควรจะขยับชั้นไปใหม่

ศีลที่แสดงมาแล้วนั้นเป็นปกติศีลไป หรือศีลขั้นต้น ยังไม่ถึงศีลเห็น นี่เป็นธรรมดาศีลไป หรือเป็นปกติศีลไป เมื่อเข้าถึงธรรมกาย พอไปเห็นดวงศีลในธรรมกายเข้า ใหญ่ขนาดวัดผ่าเส้นศูนย์กลางเท่าหน้าตักธรรมกายกลมรอบตัว ศีลขนาดนั้น ศีลที่ในกาย ๘ กาย กายมนุษย์ตลอดจนกระทั่งถึงกายอรูปพรหมละเอียด ๘ กายนั้น ควรเป็นปกติศีลเสีย ต้องขยับขึ้นดังนี้ ดวงศีลในดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายก็เป็นอธิศีลไปสูงขึ้นขนาดนี้ นี่ได้แก่คนปฏิบัติเป็นสูงขึ้นไปต้องจัดดังนี้ เป็นอธิศีล เพราะศีลในดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายนั่นยิ่งกว่าดวงศีลในกายทั้ง ๘ กาย ที่แล้วมา

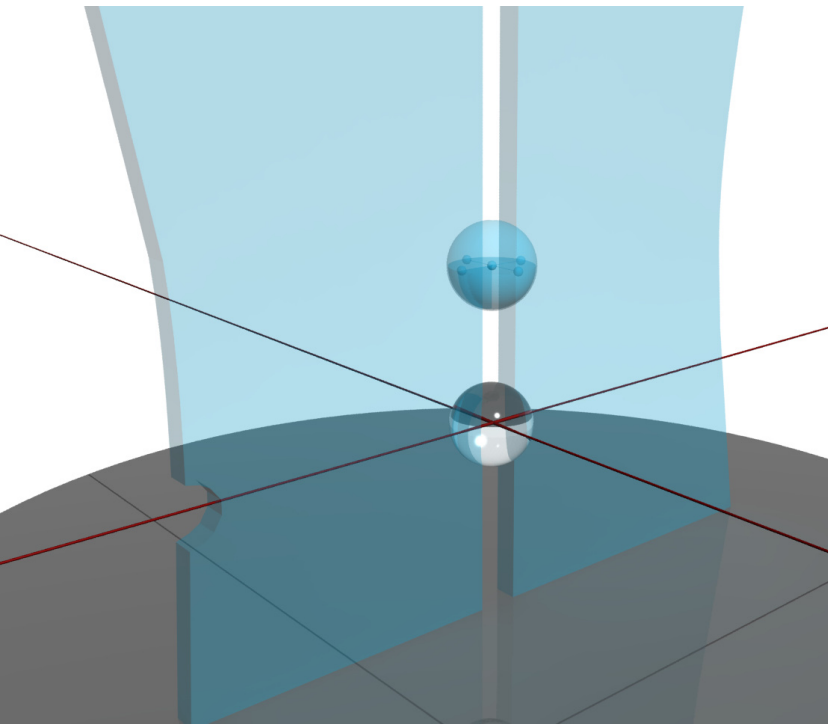

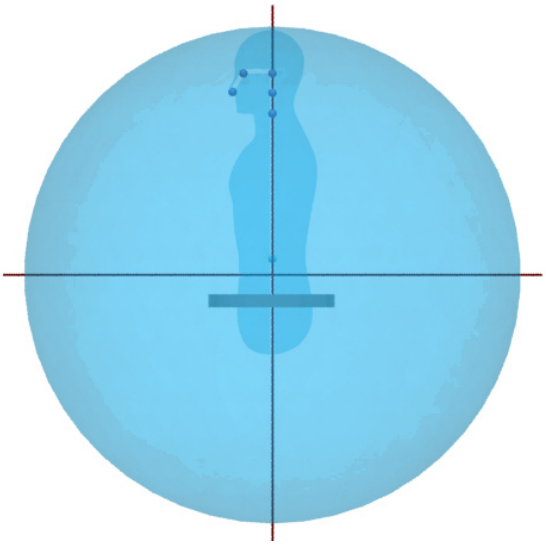

เข้าถึงกายธรรมแล้ว กายธรรมไม่ใช่กายในภพ เป็นกายนอกภพ

กาย ๘ กาย กายมนุษย์-กายมนุษย์ละเอียดเป็นกายในภพ กายทิพย์-กายทิพย์ละเอียดพวกนี้กายอยู่ในภพ กายรูปพรหม-กายรูปพรหมละเอียดนี่เป็นกายอยู่ในรูปภพ กายอรูปพรหม-กายอรูปพรหมละเอียดอยู่ในอรูปภพ กายเหล่านี้อยู่ในภพ ศีลก็ควรจะเป็นปกติศีลไป เมื่อเข้าถึงธรรมกายแล้วศีลในกายทั้ง ๘ นั้นก็เป็นปกติไป ดวงศีลที่ใสวัดผ่าเส้นศูนย์กลางเท่าหน้าตักธรรมกาย นั่นเป็นอธิศีลแท้ ๆไม่เคลื่อนหละ คราวนี้ถูกแน่หละ

ใจกายธรรม ก็หยุดนิ่งอยู่กลางดวงศีลนั่น ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงสมาธิ นั่นอธิจิตแท้ ๆ เข้าถึงดวง**อธิศีล** ดวงอธิจิตได้ดังนี้แล้ว

กลางดวง**อธิจิต**นั่นก็เป็นดวงอธิปัญญา เท่ากัน ดวงเท่า ๆ กัน

หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิปัญญา**	ถูกส่วนเข้าก็ถึง ดวงวิมุตติ
หยุดอยู่กลาง ดวงวิมุตติ	ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอยู่กลาง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ	ถูกส่วนเข้าเห็น **กายธรรมละเอียด**
	หน้าตัก**๕** วา สูง**๕** วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป

ใจกายธรรมละเอียด

ก็หยุดนิ่งอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรมละเอียดถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิศีล

หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิศีล**	ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิจิต ดวงเท่า ๆ กัน
	วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๕ วา กลมรอบตัวเท่ากัน
หยุดนิ่งอยู่กลาง ดวง**อธิจิต**อีก	ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิปัญญา
หยุดนิ่งอยู่กลาง ดวง**อธิปัญญา**อีก	ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติ
หยุดนิ่งอยู่กลาง ดวงวิมุตติอีก	ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดนิ่งอยู่กลาง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะอีก	ถูกส่วนเข้าก็เห็น **กายธรรมพระโสดา**
	หน้าตัก**๕** วา สูง**๕** วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป

ใจกายพระโสดา

ก็หยุดนิ่งอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระโสดาหยุดนิ่งถูกส่วนเข้าเห็นดวงอธิศีลอีก วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๕ วา กลมรอบตัว

หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิศีล**	ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิจิต อีกเท่ากัน
หยุดอยู่ศูนย์กลาง ดวง**อธิจิต**	ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิปัญญา เท่ากัน
หยุดอยู่ศูนย์กลาง ดวง**อธิปัญญา**	ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติ
หยุดอยู่ศูนย์กลาง ดวงวิมุตติ	ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ดวงเท่ากัน
หยุดอยู่ศูนย์กลาง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ	ถูกส่วนเข้าก็เห็น **กายพระโสดาละเอียด**
	หน้าตัก**๑๐** วา สูง**๑๐** วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป

ใจกายพระโสดาละเอียด

ก็หยุดนิ่งอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระโสดาละเอียดพอถูกส่วนเข้าเห็นดวงอธิศีล

หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลาง ดวง**อธิศีล** ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิจิต
หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลาง ดวง**อธิจิต** ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิปัญญา
หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลาง ดวง**อธิปัญญา** ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติ
หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลาง ดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลาง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้าเห็น **กายพระสกทาคา**
หน้าตัก**๑๐** วา สูง**๑๐** วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป

ใจของกายพระสกทาคา

ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระสกทาคา ถูกส่วนเข้าก็เห็น ดวงอธิศีล

หยุดนิ่งอยู่กลาง ดวง**อธิศีล** ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิจิต
หยุดนิ่งอยู่กลาง ดวง**อธิจิต** ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิปัญญา
หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิปัญญา** ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงวิมุตติ
หยุดอยู่กลาง ดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดนิ่งอยู่กลาง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้าก็เห็น **กายพระสกทาคาละเอียด**
หน้าตัก**๑๕** วา สูง**๑๕** วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป

ใจกายพระสกทาคาละเอียด

ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระสกทาคาละเอียด ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิศีล

หยุดนิ่งอยู่กลาง ดวง**อธิศีล** ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิจิต
หยุดนิ่งอยู่กลาง ดวง**อธิจิต** ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิปัญญา
หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลาง ดวง**อธิปัญญา** ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติ
หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลาง ดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลาง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้าเห็น **กายพระอนาคา**
หน้าตัก**๑๕** วา สูง**๑๕** วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป

ใจของกายพระอนาคา

ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอนาคา พอถูกส่วนเข้า เห็นดวงอธิศีล

หยุดนิ่งอยู่กลาง **ดวงอธิศีล** ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิจิต
หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลาง ดวง**อธิจิต** ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิปัญญา
หยุดนิ่งอยู่กลาง ดวง**อธิปัญญา** ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติ
หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลาง ดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลาง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้าก็เห็น **กายพระอนาคาละเอียด**
หน้าตัก๒๐ วา สูง๒๐ วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป

ใจของกายพระอนาคาละเอียด
ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอนาคาละเอียด พอถูกส่วนเข้าก็เห็น ดวงอธิศีล

หยุดอยู่กลาง ดวง**อธิศีล**	ถูกส่วนเข้าก็เห็น ดวงอธิจิต
หยุดนิ่งอยู่กลาง ดวง**อธิจิต**	ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงอธิปัญญา
หยุดนิ่งอยู่กลาง ดวง**อธิปัญญา**	ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติ
หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลาง ดวงวิมุตติ	ถูกส่วนเข้าเห็น ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลาง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ	ถูกส่วนเข้าเห็น **กายพระอรหัต** หน้าตัก**๒๐** วา สูง**๒๐** วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป

ใจของกายพระอรหัต ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอรหัต พอถูกส่วนเข้า เห็นดวงอธิศีล ตรงนี้แหละเป็นปัญหาอยู่ที่เรียกว่าเป็น อธิศีล พอถึงพระอรหัตแล้วอีกชั้นหนึ่ง หมดกิเลสเสียแล้ว ถ้าหากว่านี่เป็น วิราคธาตุ-วิราคธรรม ดวงศีลในดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอรหัต ถ้าหากว่าเป็นอธิศีล จะซ้ำรอยกันไป ควรจะเป็น วิมุตติศีล เพราะท่านเป็นวิมุตติทั้งเรื่องเสียแล้ว พระอรหัตควรเป็นวิมุตติศีล แล้วดวงนั้นวัดผ่าศูนย์กลาง ๒๐ วา กลมรอบตัว ศีลดวงนั้นเป็นวิมุตติศีล เป็นวิมุตติเสียแล้ว

ท่านหยุดนิ่งอยู่กลาง ดวง**วิมุตติศีล**นั้น	ถูกส่วนเข้าก็เข้า วิมุตติจิต
หยุดนิ่งอยู่กลาง ดวง**วิมุตติจิต**	ก็เข้าถึงวิมุตติปัญญา
หยุดนิ่งอยู่กลาง ดวง**วิมุตติปัญญา**นั่น	เข้าถึง วิมุตติ
หยุดนิ่งอยู่กลาง ดวงวิมุตติ	เข้าถึง วิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดนิ่งอยู่กลาง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะนั่น	พอถูกส่วนเข้าเห็น **กายพระอรหัตละเอียด** หน้าตักขยายส่วนหน้าขึ้นไป**๓๐**วา ทีเดียว กลมรอบตัวเท่าหน้าตักธรรมกายละเอียด ละเอียดหนักขึ้นไปเท่าไรก็โตหนักขึ้นไป ละเอียดหนักขึ้นไปเท่าไรก็โตหนักขึ้นไป นับอสงไขยไม่ถ้วน ละเอียดขึ้นไปดังนี้

แต่ว่าต้องเดินไปแนวนี้ ผิดแนวนี้แล้วก็ไม่ถูก อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา ถูกแนวนี้ละก็ถูก อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา เป็นลำดับไป ถูกหลักนี้จึงจะไปนิพพานได้ เมื่อถึงพระอรหัตก็ไปนิพพานทีเดียว ทางอื่นไม่มีทางไป มีทางไปนิพพานเท่านั้น

เมื่อถึงพระอรหัตแล้ว พระพุทธเจ้าท่านประพฤติปฏิบัติ ถึงพระอรหัตแล้วเป็นพระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้าในโลกแล้ว ท่านก็ส่องดูธรรมอุปนิสัยสัตว์ ว่านี่เราปฏิบัติมาถึงแค่นี้แล้วเราจะเคารพอะไร? เราไม่เห็นมีใครควรเคารพใน ๓ ภพ กามภพเป็นกายมนุษย์ กายสัตว์นรก กายสัตว์เดรัจฉาน กายเปรต กายอสุรกาย หรือกายมนุษย์ก็ดีในภพมนุษย์ กายมนุษย์ กายทิพย์ในจาตุมหาราช ดาวดึงส์ ยามา ดุสิต นิมมานรตี ปรนิมมิตวสวัตตี ในกามภพนี้ หย่อนกว่าเราทั้งนั้น ไม่ถึงเรา ท่านมาขยับขึ้นมาถึงรูปพรหม ๑๖ ชั้น พรหมปาริสัชชา พรหมปุโรหิตา มหาพรหมา ปริตตาภา อัปปมาณาภา อาภัสรา ปริตตสุภา อัปปมาณสุภา สุภกิณหา เวหัปผลา อสัญญสัตตา ๑๑ ชั้นนี้กายต่ำกว่าเราทั้งนั้น อวิหา อตัปปา สุทัสสา สุทัสสี อกนิฏฐา นี่เป็นที่อยู่ของกายพรหม ต่ำกว่าเราทั้งนั้น ที่ไม่ได้มรรคผล จนไปถึงกายอรูปพรหม๔ ชั้น อากาสานัญจายตนะภพ วิญญาณัญจายตนะภพ อากิญจัญญายตนะภพ เนวสัญญานาสัญญายตนะภพก็ไม่ลดลงไปได้ เราสูงกว่าทั้งนั้น เราจะเคารพใคร? สักการะใคร? นับถือใคร? จึงจะควร

ท่านก็สอดธรรมกายพระอรหัตถอยออกไปนิพพาน มีเท่าไร มีเท่าไร มีเท่าไร ก็เข้ากลางหนักเข้าไป

ถามพระพุทธเจ้าที่ไปนิพพานแล้วเก่า ๆ มากน้อยมีเท่าไรรู้เรื่องหมด ว่าพระพุทธเจ้าเก่า ๆ นับถือใคร? บูชาใคร? เคารพใคร? มีตำรับตำรายืนยันเป็นเนติแบบแผนทีเดียว ท่านวางตำรับตำราไว้ว่า

เย จ สมฺพุทฺธา อตีตา *เย จ พุทฺธา อนาคตา*
โย เจตรหิ สมฺพุทฺโธ *พหุนฺนํ โสกนาสโน*
สพฺเพ สทฺธมฺมครุโน *วิหริํสุ วิหาติ จ*
อถาปิ วิหริสฺสนฺติ *เอสา พุทฺธาน ธมฺมตา*
ตสฺมา หิ อตฺตกาเมน *มหตฺตมภิกงฺขตา*
สทฺธมฺโม ครุกาตพฺโพ *สรํ พุทฺธาน สาสนนฺติ*

นี้เป็นตำรับตำรา พระพุทธเจ้า ท่านดำริเมื่อได้ตรัสรู้แล้วว่า

"พระสัมพุทธเจ้าเหล่าใด ในอดีตกาลที่ล่วงไปแล้วทั้งหลาย พระพุทธเจ้าเหล่าใดที่ปรากฏในปัจจุบัน พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่าใดที่จะมาในอนาคตกาลภายภาคข้างหน้า พระสัมพุทธเจ้าพระองค์ใด ผู้ซึ่งยังความโศกของประชาชนเป็นอันมากให้วินาศไป ซึ่งปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้ สพฺเพ สทฺธมฺม ครุโน ล้วนเคารพสัทธรรมทั้งสิ้น เคารพสัทธรรมทีเดียว วิหริํสุ วิหาติ จ อถาปิ วิหริสฺสนฺติ พระสัมพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่าใดมีอยู่แล้วด้วย มีอยู่ในบัดนี้ด้วย ทั้งจะมีต่อไปในภายภาคเบื้องหน้าด้วย เอสา พุทธาน ธมฺมตา ที่เคารพสัทธรรมเป็นธรรมดาของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย เคารพสัทธรรมอย่างเดียว ตสฺมา หิ อตฺตกาเมน เพราะเหตุนั้นบุคคล ผู้รักตน สงสารตน ยินดีต่อตน จำนงความเป็นใหญ่ ควรเคารพสัทธรรม ควรทำการเคารพสัทธรรม นี้เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลายปรากฏอย่างนี้ "

เคารพสัทธรรม เคารพอย่างไร? เคารพไม่ถูก ไม่ใช่เคารพง่าย ๆ ที่ได้เข้ากายพระอรหัต นี่มาอย่างไงล่ะ ใจก็ต้องหยุดนะซี

เริ่มต้นก็ต้องหยุดอยู่ศูนย์กลาง**ดวงธรรม**ที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ พอหยุดถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงศีล หยุดอยู่กลางดวงศีล หยุดอีกนั่นแหละ
พอเข้าถึงดวงสมาธิ ก็หยุดอยู่กลางดวงสมาธิอีก พอถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงปัญญา
พอเข้าถึงดวงปัญญา ก็หยุดอยู่กลางดวงปัญญาอีก เข้าถึงดวงวิมุตติ
ก็หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติอีก เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
ก็หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะอีกก็เข้าถึง **กายมนุษย์ละเอียด**

ใจกายมนุษย์ละเอียด
ก็หยุดอยู่ศูนย์กลาง**ดวงธรรม**ที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดอีก หยุดที่ใจหยุดนั่นแหละ ถูกหละ
หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดอีก เข้าถึง ดวงศีล
หยุดอยู่กลางดวงศีลอีก เข้าถึง ดวงสมาธิ
หยุดอยู่กลางดวงสมาธิอีก เข้าถึง ดวงปัญญา

หยุดอยู่กลางดวงปัญญา หยุดอันเดียว เข้า ดวงวิมุตติ
หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ เข้าถึง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอันเดียวแหละ หยุดในหยุดเรื่อยไป ก็เข้าถึง **กายทิพย์**

ใจกายทิพย์
ก็หยุดอยู่ศูนย์กลาง**ดวงธรรม**ที่ทำให้เป็นกายทิพย์อีก หยุดนั่นแหละสำคัญ หยุดนั่นแหละเป็นตัวสำเร็จ หยุดอันเดียวเท่านั้นแหละ ทางพุทธศาสนาเป็นเป้าหมายใจดำ หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ ถูกส่วนเข้า เข้าถึง ดวงศีล
หยุดอยู่กลางดวงศีล ถูกส่วน เข้าถึง ดวงสมาธิ
หยุอยู่กลางดวงสมาธิ เข้าถึง ดวงปัญญา
หยุดอยู่กลางดวงปัญญา เข้าถึง ดวงวิมุตติ
หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ หยุดอันเดียว ถึง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอันเดียวเท่านั้น ก็เข้าถึง**กายทิพย์ละเอียด**

ใจกายทิพย์ละเอียด
ก็หยุดอยู่กลาง**ดวงธรรม**ที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียด เข้าถึงดวงศีล
หยุดอยู่กลางดวงศีล ก็เห็น ดวงสมาธิ
หยุดอยู่กลางดวงสมาธิ ก็เข้าถึง ดวงปัญญา
หยุดอยู่กลางดวงปัญญา ก็เข้าถึง ดวงวิมุตติ
หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ ก็เข้าถึง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึง **กายรูปพรหม**

ใจกายรูปพรหม
ก็หยุดอยู่กลาง**ดวงธรรม**ที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมหยุดอันเดียวเข้าถึง ดวงศีล
หยุดอยู่กลางดวงศีล เข้าถึง ดวงสมาธิ
หยุดอยู่กลางดวงสมาธิ เข้าถึง ดวงปัญญา
หยุดอยู่กลางดวงปัญญา เข้าถึง ดวงวิมุตติ
หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ เข้าถึง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึง**กาย รูปพรหมละเอียด**

พอเข้าถึงกายรูปพรหมละเอียด ใจกายรูปพรหมละเอียด
ก็หยุดอยู่ศูนย์กลาง**ดวงธรรม**ที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียดก็เข้าถึง ดวงศีล
หยุดอยู่กลางดวงศีล เข้าถึง ดวงสมาธิ
หยุดอยู่กลางดวงสมาธิ เข้าถึง ดวงปัญญา
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา เข้าถึง ดวงวิมุตติ

หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ เข้าถึง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอันเดียวแหละตัวสำเร็จ นี่แหละหัวใจเฉพาะพระพุทธศาสนาหละ อย่าไปเข้าใจอื่นนะ เข้าใจอื่นเหลวหละ ก็เข้าถึง**กายอรูปพรหม**

ใจกายอรูปพรหม
ก็หยุดอยู่ศูนย์กลาง**ดวงธรรม**ที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหมนั่นแหละ ก็เข้าถึง ดวงศีล
หยุดอยู่กลางดวงศีลอีก เข้าถึง ดวงสมาธิ
หยุดอยู่กลางดวงสมาธิอีก เข้าถึง ดวงปัญญา
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญาอีก เข้าถึง ดวงวิมุตติ
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติอีก เข้าถึง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะอีก ก็เข้าถึง **กายอรูปพรหมละเอียด**

ใจกายอรูปพรหมละเอียด
ก็หยุดอยู่ศูนย์กลาง**ดวงธรรม**ที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหมละเอียดอีกถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึง ดวงศีล
หยุดอยู่กลางดวงศีลอีก ก็เข้าถึง ดวงสมาธิ
หยุดอยู่กลางดวงสมาธิอีก เข้าถึง ดวงปัญญา
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ก็เข้าถึง ดวงวิมุตติ
หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ ก็เห็น ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะอีก ก็เข้าถึง **กายธรรม**
หยุดอันเดียวอย่าเลอะทางอื่นไม่ได้ พอหยุดเข้าได้ละก็ถูกเป้าหมายใจดำของพระพุทธศาสนาทีเดียว

ใจกายธรรม
ก็หยุดอยู่ศูนย์กลาง**ดวงธรรม**ที่ทำให้เป็นกายธรรมพอถูกส่วนเข้าก็ถึง ดวงศีล
หยุดอยู่กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึง ดวงสมาธิ
หยุดอยู่กลางดวงสมาธิ ก็เข้าถึง ดวงปัญญา
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ก็เข้าถึง ดวงวิมุตติ
หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ เข้าถึง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึง **กายธรรมละเอียด**

ใจกายธรรมละเอียด
ก็หยุดอยู่ศูนย์กลาง**ดวงธรรม**ที่ทำให้เป็นกายธรรมละเอียด หยุดอันเดียวพอถูกส่วนเข้าก็เข้าถึง ดวงศีล
หยุดอยู่กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึง ดวงสมาธิ
หยุดอยู่กลางดวงสมาธิอีก ก็เข้าถึง ดวงปัญญา
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึง ดวงวิมุตติ

หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ ก็เข้าถึง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ เข้าถึง **กายพระโสดา**

ใจกายพระโสดา
ก็หยุดอยู่ศูนย์กลาง**ดวงธรรม**ที่ทำให้เป็นกายพระโสดาพอถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึง ดวงศีล
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงศีล ก็เข้าถึง ดวงสมาธิ
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิ ก็เข้าถึง ดวงปัญญา
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ก็เข้าถึง ดวงวิมุตติ
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ก็เข้าถึง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ พอถูกส่วน ก็เข้าถึง **กายพระโสดาละเอียด**

ใจกายพระโสดาละเอียด
ก็หยุดอยู่ศูนย์กลาง**ดวงธรรม**ที่ทำให้เป็นกายพระโสดาละเอียดพอถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึง ดวงศีล
หยุดอยู่กลางดวงศีล ก็เข้าถึง ดวงสมาธิ
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิ ก็เข้าถึง ดวงปัญญา
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ก็เข้าถึง ดวงวิมุตติ
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ก็เข้าถึง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึง **กายพระสกทาคา**
นี้ถ้าไม่หยุดเข้าไม่ถึงแท้ ๆ

ใจกายพระสกทาคา
ก็หยุดอยู่ศูนย์กลาง**ดวงธรรม**ที่ทำให้เป็นกายพระสกทาคาก็เข้าถึง ดวงศีล
หยุดอยู่กลางดวงศีล ก็เข้าถึง ดวงสมาธิ
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิ ก็เข้าถึง ดวงปัญญา
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ก็เข้าถึง ดวงวิมุตติ
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ก็เข้าถึง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึง **กายพระสกทาคาละเอียด**

ใจกายพระสกทาคาละเอียด
ก็หยุดอยู่ศูนย์กลาง**ดวงธรรม**ที่ทำให้เป็นกายพระสกทาคาละเอียดก็เข้าถึง ดวงศีล
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงศีล ก็เข้าถึง ดวงสมาธิ
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิอีก ก็เข้าถึง ดวงปัญญา
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ก็เข้าถึง ดวงวิมุตติ
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ก็เข้าถึง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอันเดียวนั่นแหละ ก็เข้าถึง **กายพระอนาคา**

ใจกายพระอนาคา
ก็หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอนาคาพอถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึงดวงศีล

หยุดอยู่กลางดวงศีล	ก็เข้าถึงดวงสมาธิ
หยุดอยู่กลางดวงสมาธิ	ก็เข้าถึงดวงปัญญา
หยุดอยู่กลางดวงปัญญา	ก็เข้าถึงดวงวิมุตติ
หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ	ก็เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ	ก็เข้าถึง **กายพระอนาคาละเอียด**

ใจกายพระอนาคาละเอียด
ก็หยุดอยู่ศูนย์กลาง**ดวงธรรม**ที่ทำให้เป็นกายพระอนาคาละเอียดพอถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึง ดวงศีล

หยุดอยู่กลางดวงศีล	ก็เข้าถึงดวงสมาธิ
หยุดอยู่กลางดวงสมาธิ	ก็เข้าถึงดวงปัญญา
หยุดอยู่กลางดวงปัญญา	ก็เข้าถึงดวงวิมุตติ
หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ	ก็เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ	ก็เข้าถึง **กายพระอรหัต**

ใจกายพระอรหัต
ก็หยุดไม่ถอยเลย ไม่เขยื้อนทีเดียว หยุดอยู่ศูนย์กลาง**ดวงธรรม**ที่ทำให้เป็นพระอรหัต ไม่เขยื้อนทีเดียว เข้าถึงดวงวิมุตติศีล

ใจพระอรหัตก็หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติศีล	ก็เข้าถึงดวงวิมุตติสมาธิ
ใจพระอรหัตก็หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติสมาธิ	เข้าถึง ดวงวิมุตติปัญญา
หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติปัญญา	ก็เข้าถึงดวงวิมุตติ
หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ	ก็เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ	หยุดอยู่นั่นก็เข้าถึง **กายพระอรหัตละเอียด** แบบเดียวกันอย่างนี้

เมื่อรู้จักใจกลางพระศาสนาดังนี้ละก็ ปล้ำใจให้หยุดเท่านั้น ถูกทางไปพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ ให้ถูกต้องร่องรอยความประสงค์ของพระพุทธศาสนา แต่ว่า

ต้องอาศัย **ศีล**	**สมาธิ**	**ปัญญา**
ต้องอาศัย **อธิศีล**	**อธิจิต**	**อธิปัญญา**
ต้องอาศัย **วิมุตติศีล**	**วิมุตติจิต**	**วิมุตติปัญญา**

ถ้าไม่อาศัยทางนี้เดินละก็ไปไม่ได้ ถ้าไม่อาศัยศีล สมาธิ ปัญญา อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา ไม่อาศัยวิมุตติศีล วิมุตติจิต วิมุตติปัญญา แล้วไปไม่ได้ ไปไม่รอดทีเดียว

ภาพจาก : hubbesite.org

“พระสัมพุทธเจ้าเหล่าใด ในอดีตกาลที่ล่วงไปแล้วทั้งหลาย พระพุทธเจ้าเหล่าใดที่ปรากฏในปัจจุบัน พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่าใดที่จะมาในอนาคตกาลภายภาคข้างหน้า พระสัมพุทธเจ้าพระองค์ใดผู้ซึ่งยังความโศกของประชาชนเป็นอันมากให้วินาศไป ซึ่งปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้ สพฺเพ สทฺธมฺมครุโน ล้วนเคารพสัทธรรมทั้งสิ้น เคารพสัทธรรมทีเดียว วิหรึสุ วิหาติ จ อถาปิ วิหริสฺสนฺติ พระสัมพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่าใดมีอยู่แล้วด้วย มีอยู่ในบัดนี้ด้วย ทั้งจะมีต่อไปในภายภาคเบื้องหน้าด้วย เอสา พุทฺธาน ธมฺมตา ที่เคารพสัทธรรมเป็นธรรมดาของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย เคารพสัทธรรมอย่างเดียว ตสฺมา หิ อตฺตกาเมน เพราะเหตุนั้น บุคคล ผู้รักตน สงสารตน ยินดีต่อตน จำนงความเป็นใหญ่ ควรเคารพสัทธรรม ควรทำการเคารพสัทธรรม นี้เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลายปรากฏอย่างนี้ ”

เหตุนี้ทางพระพุทธศาสนาจึงได้วางตำราไว้ว่า
วินัยปิฎกคือศีลนั่นเอง ย่อลงในศีลนั่นเอง
สุตตันตปิฎกย่อลงก็จิต ที่เรียกว่าสมาธินั่นเอง
ปรมัตถปิฎกย่อลงก็ปัญญานั่นเอง

ตรงกับ อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา วิมุตติศีล วิมุตติจิต วิมุตติปัญญา อันเดียวกันนั่นเองนี่เป้าหมายใจดำของพระพุทธศาสนาเป็นอย่างนี้ เมื่อรู้จักหลักอย่างนี้ ต้องทำให้ถูกอย่างนี้ เมื่อทำให้ถูกอย่างนี้ก็ถูกใจดำทางพระพุทธศาสนา ถ้าไม่เดินทางนี้ก็ไม่ได้เรื่อง เอาหลักไม่ได้ เมื่อทำถูกต้องอันนี้ละก็พบพระพุทธศาสนา ก็ได้เรื่อง เอาตามหลักได้ ก็ถูกชายจีวรของพระพุทธเจ้าอยู่ ถ้าว่าทำไม่ถูกดังนี้ เหมือนอยู่คนละจักรวาล ถ้าว่าถูกหลักดังนี้แล้ว ดังนี้แหละ

เอวญฺหิ โน สิกฺขิตฺตพฺพํ จริงอยู่อย่างนี้แหละ ท่านทั้งหลายควรศึกษา ไม่ศึกษาอย่างนี้ก็เอาตัวไม่รอด

ที่ชี้แจงแสดงมานี้ ตามวาระพระบาลี คลี่ความเป็นสยามภาษาตามมตยาธิบาย พอสมควรแก่เวลา **เอเตน สจฺจวชฺเชน** ที่ได้อ้างธรรมปฏิบัติตั้งต้นจนอวสานนี้ **สทา โสตฺถี ภวนฺตุ เต** ขอความสุขสวัสดีจงบังเกิดมีแก่ท่านทั้งหลายบรรดา มาสโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า อาตมภาพชี้แจงแสดงมาพอสมควรแก่เวลา สมมติยุติธรรมิกถา **เอวํ** ก็มีด้วยประการฉะนี้